

FI lausuntopyyntö VaVa syksy 2017

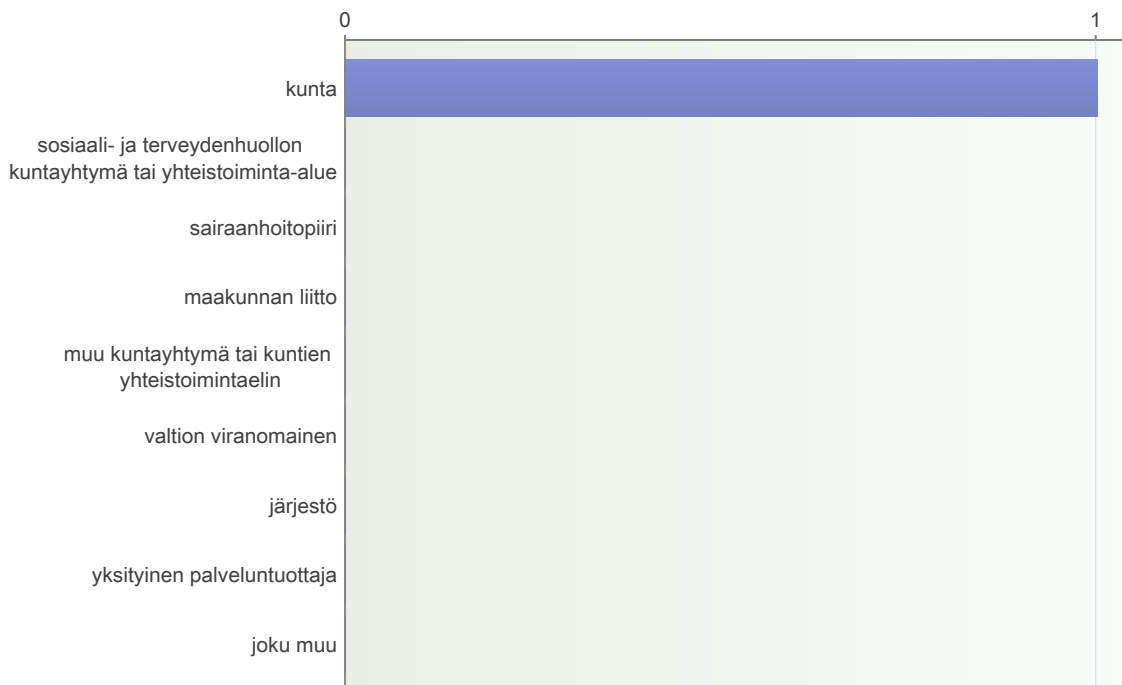
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot, sähköposti ja puhelinnumero	Lausunnon käsittelypäivämäärä toimitilimessä	Toimielimen nimi
Muuramen kunta	Simo Oksanen	simo.oksanen@muurame.fi +358405521263	4. ja 12.12.2017	Kunnanhallitus ja Hyvinvoinnin ja palveluiden lautakunta

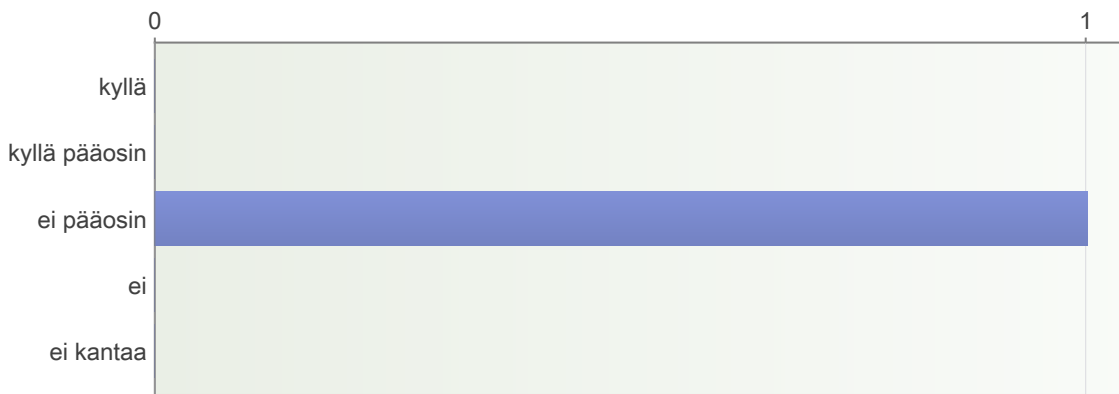
2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko ehdotetulla valinnanvapauslailla osaltaan kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sosiaali- ja terveystalvvelujen kokonaisuudistuksen keskeisin osa, järjestämisvastuun siirtäminen kunnilta maakunnan tasolle järkevästi toteutettuna mahdollistaa terveyserojen ja saatavuuden paranemisen. Kustannusten kasvun hillitseminen 3 miljardilla vaikuttaa tavoitteena ylimitoitetulta millä tahansa mallilla, vain roima palvelutason lasku voisi tuottaa esitetyn mittaluokan säästön.

Sosiaali- ja terveystalvvelujen kokonaisuudistuksen keskeisin osa, järjestämisvastuun siirtäminen kunnilta maakunnan tasolle järkevästi toteutettuna mahdollistaa terveyserojen ja saatavuuden paranemisen. Kustannusten kasvun hillitseminen 3 miljardilla vaikuttaa tavoitteena ylimitoitetulta millä tahansa mallilla, vain roima palvelutason lasku voisi tuottaa esitetyn mittaluokan säästön.

Valinnanvapautta koskevan lain luonnoksessa esitetty toteuttamistapa uhkaa pahimmillaan romuttaa väestön terveyserojen tasoittumisen, palveluiden laadun ja kustannustehokkuuden paranemisen. Mallin keskeisimmät ongelmat esitettyjen tavoitteiden toteutumisen kannalta ovat:

a)Epäselvä vastuunjako järjestäjän, tilaajan ja tuottajan välillä. Yksittäisen asiakkaan kannalta päätösvaltaa sote –palvelujen tarveharkinnasta, tarkoituksenmukaisuudesta, saatavuudesta, sisällöistä ja volyymistä on uudessakin mallissa annettu lukuisille eri tahoille, ml. yksityiset yritykset, julkisomisteiset yhtiöt ja julkiset liikelaitokset.

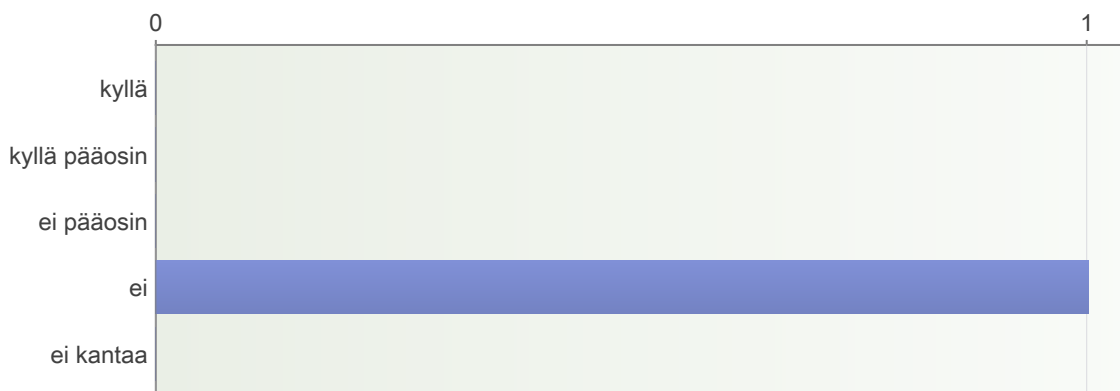
b)Paljon palvelua tarvitsevien asiakkaiden (ikäntyneet, monisairaat, mielenterveys- ja päihdeongelmaiset, syrjäytyneet) palvelujen pirstaloituminen ja kokonaisuuden kustannus-laatu suhteen heikkeneminen. Paljon palveluja tarvitsevien asiakasryhmien palveluiden painopiste uhkaa siirtyä entistä enemmän ennaltaehkäisevistä ja reaktiivisista korjaaviin palveluihin. Paljon palveluja tarvitsevien asiakkaiden osuus väestöstä on pieni, laskentatavasta riippuen 10 - 20 %. Kyseinen väestöryhmä aiheuttaa kuitenkin 80 - 90 % sotekustannuksista.

Satunnaisesti ja enimmäkseen päivystysluonteisia terveystalvveluja käyttävien osalta uudistus lisää mahdollisuuksia valita palveluntuottajansa. Merkittävimmät tunnuspiirteet tälle väestöryhmälle on kyky arvioida ja kilpailuttaa tarvitsemiaan palveluita, sekä kokonaiskustannusten kannalta vähäinen merkitys.

Kuntaliitto toteaa 22.11.2017 lausunnossaan valinnanvapauspiloteista: Valinnanvapausuudistus näyttää piloteista saatujen alustavien kokemusten perusteella lisäävän palvelujen kysyntää ja aiheuttavan uusia kustannuksia. Maltillinen arvio kysynnän lisäyksestä on noin 10 %:n luokkaa ja se näyttää kohdentuvan usein lievien ja itsestään paranevien sairauksien hoitamiseen eikä näin ollen kaventaisi hyvinvointi- ja terveyseroja.

5. 2. Edistääkö valinnanvapauslakiluonnos tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapauslakiluonnos edistää suurissa kaupungeissa vähäisiä ja satunnaisia palvelutarpeita omaavan väestön mahdollisuuksia vaikuttaa palveluihinsa tai niiden tuottajatahoon. Harvaan asutuilla seuduilla valinnanmahdollisuudet ovat teoreettisia, asiakkaan mahdollisuudet kilpailuttaa tuottajia vesittyvät tarjoajien puuttuessa.
Erityisen haitallinen valinnanvapausluonnokseen suunniteltu malli on paljon palveluja tarvitsevien asiakkaiden palveluille. Esimerkiksi monisairaana, vakavasti sairastuneena, päihde- tai mielenterveysongelman kyyt valita tarjoajien joukosta parhaiten omaan tilanteeseen soveltuvaa palvelua on epärealistinen. Haasteellisessa elämäntilanteessa olevalta henkilöltä ei voida edellyttää yhtäältä kykyä arvioida omaa tilannettaan, diagnosoida sairauksiaan tai toisaalta valita vaihtoehtoista optimaalinen palveluntarjoaja. Ratkaisuksi tähän tarjotaan ko. asiakasryhmälle laadittavaa henkilökohtaista asiakassuunnitelmaa. Ks. suunnitelmaan ei kuitenkaan voida nimetä edes suositusluontoisesti asiantuntijan näkemyksen mukaan kokonaisuuteen sopivia palveluntuottajia yhdenvertaisen kohtelun turvaamiseksi. Asiakassuunnitelman oikeusvaikutus asiakkaan tekemään valintaan (jos se on joku muu kuin suunnitelmaan kirjattu) tai suhde viranhaltijapäätökseen jää hämäräksi.
Valinnanvapausmallin valmisteluissa on korostettu palveluntarjoajien mahdollisuuksia innovoida ja soveltaa yksilöllisiä tapoja tuottaa sovitut palvelut. Variaatioita on korostettu olevan laajalti palveluntuottamistavoissa. On mahdollista, jopa todennäköistä, että asiakassuunnitelman laatimisesta huolimatta asiakas voi valita omaan tilanteeseensa nähden yhteensopimattomia palveluja.

7. 3. Antaako lakiluonnos asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

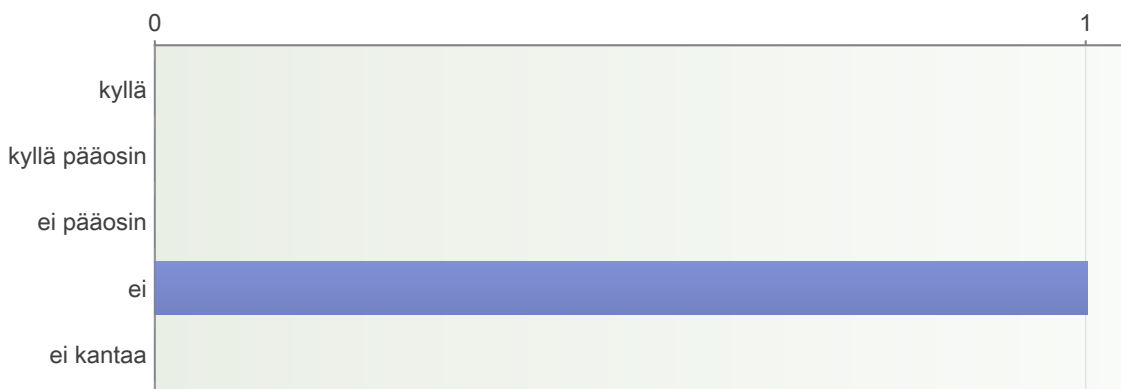
8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Esitetty valinnanvapausmalli antaa mahdollisuuksia asiakkaalle valita omaan tilanteeseensa nähden optimaalinen palvelu jos tarjolla on vaihtoehtoja, asiakkaalla on kyky diagnosoida omaa palveluntarvettaan, ja asiakas tunnistaa palveluntarjoajien joukosta itselleen parhaiten sopivan palvelun. Kysymys riittävien mahdollisuuksien määrästä on merkitykseltään vähäinen asiakkaalle, jonka osaaminen, terveyden- tai elämäntilanne ei tue vaikuttavuudeltaan parhaan valinnan tekemistä. Edellä mainitut asiakkaat aiheuttavat 80-90% vuotuisista sote-menoista.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko lakiluonnoksen perusteella asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteen sovitettuja palveluja?

Vastaajien määrä: 1

10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

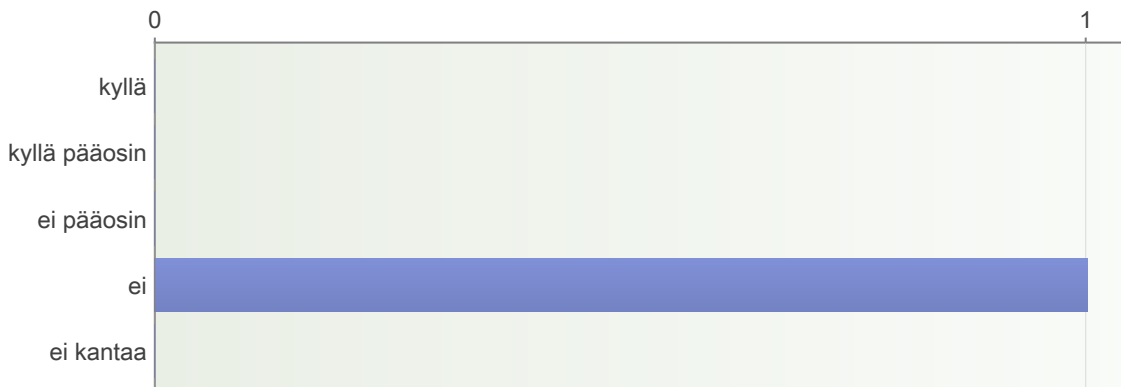
- Laaja-alaisten, eli paljon palveluja tarvittavien asiakkaiden palvelujen sujuva yhteensovittamisen turvaaminen perustuu lakiesityksessä kolmeen tekijään; palveluohjaukseen ja –neuvontaan, asiakassuunnitelmaan sekä kaikki asiakkaan tiedot yhteiskäyttöön luovuttavaan asiakastietojärjestelmään.

Maakunnan palveluverkoston, sekä riittävällä tasolla asiakkaan palvelutarpeet tunnistavan asiantuntijan yhdessä asiakkaan kanssa laatima asiakassuunnitelma on laaja-alaisia palveluja tarvitsevan henkilön ehdoton edellytys. Asiakassuunnitelman laatiminen sisältää kuitenkin suuria riskejä käytännön toteutuksen suhteen. Asiakassuunnitelmassa voi olla haasteellista ottaa tarkemmin kantaa palvelutarpeeseen ohjaamatta samalla asiakasta jonkun tietyn palveluntarjoajan suuntaan. Asiakassetelillä tuotettavissa palveluissa voi olla sellaisia eroja, jotka sopivat eri tavoin yhteen asiakkaan muun palvelukokonaisuuden kanssa. Henkilökohtaisen budjetin osalta asiakassuunnitelma ja henkilökohtainen budjetti ovat keskenään sisällöllisessä ristiriidassa. Jälkimmäisessä asiakkaan nimenomaan tulee itse arvioida ja hankkia itse sopivaksi katsomansa palvelut.

Sote -uudistus kokonaisuudessaan nojaa vahvasti tietojärjestelmien kehittymiseen, ja Kantapalvelun tyyppiseen kokonaisvaltaiseen asiakastietoon. Tietojärjestelmästä saatava tieto on parhaimmillaankin osaamistasoltaan hyvin erilaisten ja lähtökohtaisesti erilaisia intressejä omaavien asiantuntijoiden kirjaamaa tietoa asiakkaan tilanteesta. Jo nyt on tiedossa suuria kuntakohtaisia eroja kirjausten laadussa ja seikkaperäisyydessä. Asiantuntijoiden arvio kattavan tietojärjestelmän valmistumisesta käyttöön liikkuvat 5-10 vuoden välillä. Kymmenen vuoden kuluttua valinnanvapauslain alaisen toiminnan on suunnitellussa aikataulussa ollut toteutusvaiheessa jo pitkään.

11. 5. Turvaako lakiluonnos palvelujen horisontaalisen ja vertikaalisen integraation?

Vastaajien määrä: 1

12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Horisontaalisen integraation toteutumista kuvaa lainaus STM:n ja VTM:n ”Uudistuksen pääpiirteet” –asiakirjasta:

”Suoran valinnan sotekeskuksen tuottaja voi olla maakunnan liikelaitos, maakunnan omistama yhtiö, tai yksityinen yritys tai yhteisö. ”Palveluntuottaja voisi tuottaa palvelut itse tai hankkia niitä toiselta palveluntuottajalta. Sotekeskus voisi hankkia toiselta palveluntuottajalta lähtökohtaisesti kaikkia sotekeskuksen tuotantovastuulla olevia palveluja. Myös suunhoidon yksikkö voisi hankkia toiselta palveluntuottajalta lähtökohtaisesti kaikkia vastuullaan olevia palveluja.”

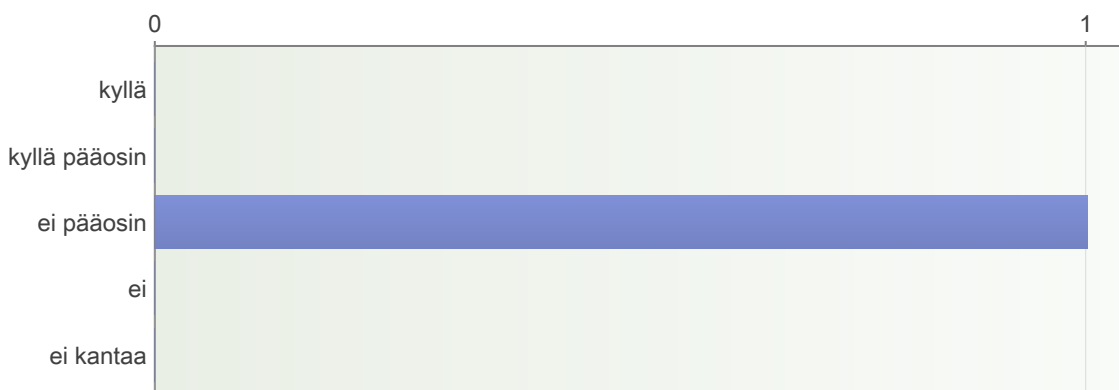
Asiakassetelillä tuotettavaksi, (tuottajana ei voisi olla maakunnan liikelaitos) tulisi muun muassa: kotipalvelu, kotihoito, asumispalvelut, sosiaalinen kuntoutus ja kotisairaanhoidon tietyin rajauksin, lääkinnälliseen kuntoutukseen liittyvät terveydenhuollon ammattihenkilön yksittäiset vastaanottokäynnit, polikliinisesti toteutettavat kirurgiset toimenpiteet, kiireetön leikkaustoiminta, jota ei ole valtakunnallisesti tai alueellisesti keskitetty yliopistolliseen sairaalaan tai vastaavaan yksikköön, asiakassuunnitelman mukaiseen hoitokokonaisuuteen kuuluvat sairaanhoidolliset käynnit terveydenhuollon ammattihenkilön vastaanotolle kiireettömässä hoidossa sekä suunhoidossa tarpeelliset hammasproteettiset hoidot.

Horisontaalisen integraation näkökulmasta yksi uudistuksen keskeisimmistä alkuperäisistä tavoitteista, sosiaalisen ja terveyden yhteensovittaminen näyttäisi valuvan yhä kauemmas nykyisestä. Valinnanvapauden piiriin on perustuslaillisten velvoitteiden johdosta siirtymässä pääosin terveystalouksia, sosiaalipalvelujen jäädessä maakunnan oman liikelaitoksen tehtäväksi.

Vertikaalisen integraation näkökulmasta esiin nousee kysymys viranomaispäätösten sekä asiakkaan palvelun laajuutta tai volyymiä koskevien päätösten vastuiden sekavuus. Kapitaatioperusteinen rahoitusmalli sisältää riskin asiakkaiden valintaan, lisäksi hoito/palvelupäätösten kriteereihin sisältyy myös tulokseen vaikuttavia näkökulmia. Asiakasta koskevia palveluratkaisuja tehtäisiin järjestäjän, maakunnan liikelaitoksen, sekä julkisen tai yksityisen yrityksen toimesta. Kansalaisen yhdenvertaisen kohtelun varmistaminen voi osoittautua monitasoisessa mallissa mahdottomaksi.

13. 6. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan edellytyksiin järjestämistä toteuttamiseen on vaikea ottaa kantaa sote- ja maakuntatoimijoiden vastuunjaon epäselvyyden vuoksi. Nyt lausunnolla oleva ehdotus valinnanvapauslainsäädännöksi näyttäisi kaventavan merkittävästi järjestäjän mahdollisuuksia ja aitoa toimivaltaa. Käytännön esimerkkejä tästä ovat esimerkiksi rajoitukset oikeudesta päättää palveluiden tuotantotavasta, veloitteet asiakassetelin tai henkilökohtaisen budjetin käyttöön, sekä rajoitukset maakunnan liikelaitoksen tuotantovastuulle asetettävien palveluiden osalta voivat johtaa toiminnallisesti tai taloudellisesti perustelemattomiin ratkaisuihin. Erilaiset olosuhteet maakunnissa kohtelevat palveluiden järjestämisen kannalta eriarvoisesti maan eri osia.

Yleisemmällä tasolla verotusoikeuden puuttuminen, sopimisoikeuden ja lainanottamisen rajaaminen, sekä alijäämän kattamisveloitteet kaventavat maakuntien kykyä vastata järjestämisvelvollisuudestaan. Makrotasolla sotepalveluiden järjestämistä ohjataan valtion tasolta, ja toteutus pirstoutuu suurelle määrälle erilaisia tuottajia.

Maakunnan toimivalta ja mahdollisuudet huolehtia sotepalveluiden tuottamisesta laadultaan ja volyymiltään sopimuksen mukaisena, sekä tuotanto-organisaation sisäinen valvonta jättää erityisen paljon kysymyksiä. Valinnanvapaus- tai ylipäätään sotejärjestämislainsäädännössä on riittämätön määrä keinovalikoimaa tai toimivaltaa puuttua niihin tilanteisiin, joissa palvelua ei tuoteta sopimusten- tai vaatimusten mukaisesti. Puuttumiskeinot jäävät epäselväksi, ja sanktiot helposti kierrettäviksi. Esitetystä valinnanvapauden toteutusmallista syntyy kuva, jonka mukaisesti palveluiden vaatimusten mukaisuus (compliance) –valvonta jää ohueksi, jälkijättöiseksi sekä osittain kokonaan puuttuvaksi.

15. 7. Edistääkö lakiluonnos toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa?

Vastaajien määrä: 1

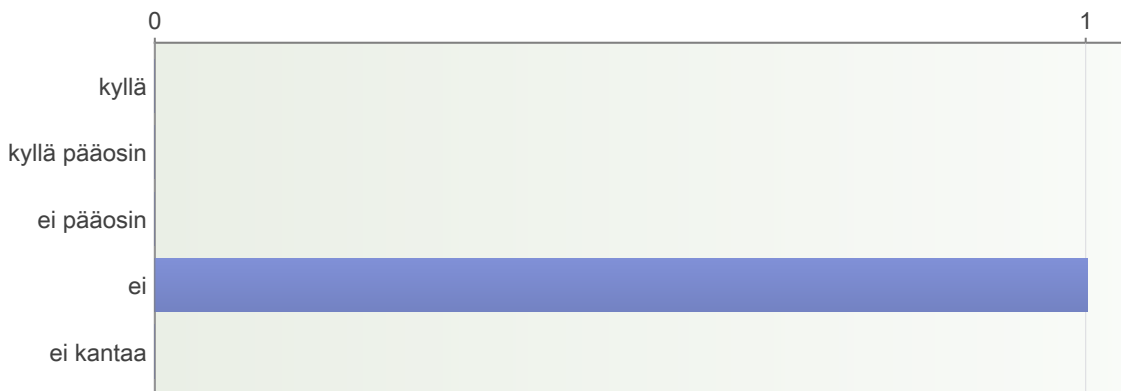
16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnos jättää tilaa tuotannollisille innovaatioille. Vaikuttaa hyvin todennäköiseltä, että erilaisia tapoja tuottaa palveluita ja sekä operatiivisia että teknisiä innovaatioita tulee syntymään. Haasteena tai riskinä väljälle sisällölliselle ohjaukselle on epäonnistumiset ja järjestäjän ohjauskeinojen puuttuminen. Pahimmillaan hengelle tai terveydelle merkitykselliset palvelut on alistettu koelaboratorio –tyyppisiin olosuhteisiin. On varsin epätodennäköistä, että kaikki innovaatiot, uudet toimintamallit tai pilotit olisivat onnistuneita.

17. 8. Antaako valinnanvapauslakiluonnos yhdessä muun maakunta- ja sote-uudistuksen kanssa riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

18. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Ei. Kustannusten kasvun hillitseminen Suomen kaltaisella ikärakenteella, asumistiheydellä sekä rahoitusmallilla kolmen miljardin tuottavuushyppy vaikuttaa tavoitteena ylimitoitetulta millä tahansa mallilla. Vain roima palvelutason lasku voisi tuottaa esitetyn mittaluokan syntymättömät lisäkustannukset

19. 9. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalouksista. 9a. Turvaavatko maakunnan liikelaitoksen suoran valinnan palvelujen tuotantoa koskevat säännökset (mm. 16 §) palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden kaikissa olosuhteissa?

Vastaajien määrä: 1

20. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapausluonnoksen perustuslakivaliokunnan lausunnon perusteella muutettu luonnosversio pohjautuu käytännössä siihen, että aiemmassa versiossa perustuslain vastaiseksi todettu laaja yhtiöittämisvelvollisuus korvattiin huomattavasti alkuperäistä versiota laajemmalla asiakassetelillä ja henkilökohtaisen budjetin volyymin kasvattamisella. Uuden lakiluonnoksen sisällön, sen vaikuttavuusarvioinnin sekä asiantuntijoiden kannanottojen pohjalta syntyy vaikutelma, että uudella luonnoksella on haluttu turvata asiakkaan yhdenvertaisuuden sijasta yksityisen ja julkisen sektorin palveluiden yhdenvertaisuutta. Lakiluonnoksen sisältö ohjaa tuotantoa käytännössä samankaltaiseen tilanteeseen, johon perustuslakivaliokunta puuttui. Tämän perusteella voidaan todeta, etteivät asiakkaalle tarjottavien palveluiden yhdenvertaisen saatavuuden haasteisiin ole löydetty tähän versioon riittävästi parannuksia.

21. 9b. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty sote-keskuksen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

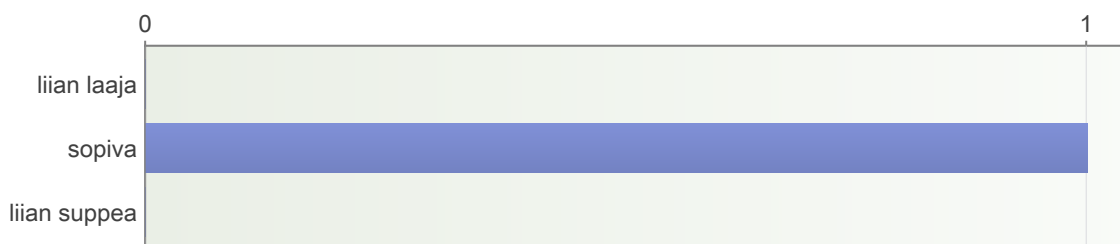
22. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sote-keskukseen suunniteltu palveluvalikoima on pääosin sopiva, sieltä kuitenkin puuttuu asiakkaan kokonaisterveydenhuollon kannalta keskeinen elementti, suun terveydenhuolto. Tärkeä lisähuomio tähän ovat sosiaalipalvelujen integroiminen yhteen sote-keskuksen tuottamien terveyspalvelujen kanssa. Sotetuotantomallin onnistumisen keskeinen edellytys on sosiaali- ja terveyspalvelujen saumaton integroituminen toisiinsa.

23. 9c. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty suunhoidon yksikköjen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

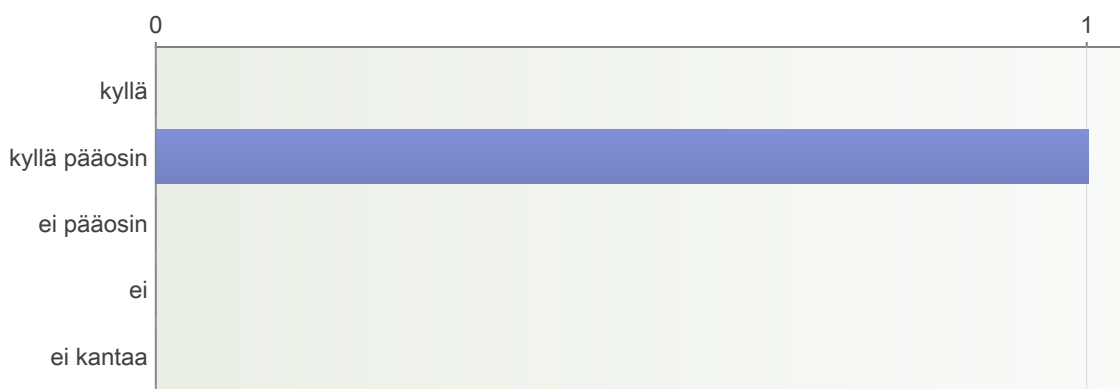
24. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Suunhoidon yksikköjen palveluvalikoima on sopiva.

25. 9d. Onko lakiluonnoksen 18 § sote-keskuksen suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

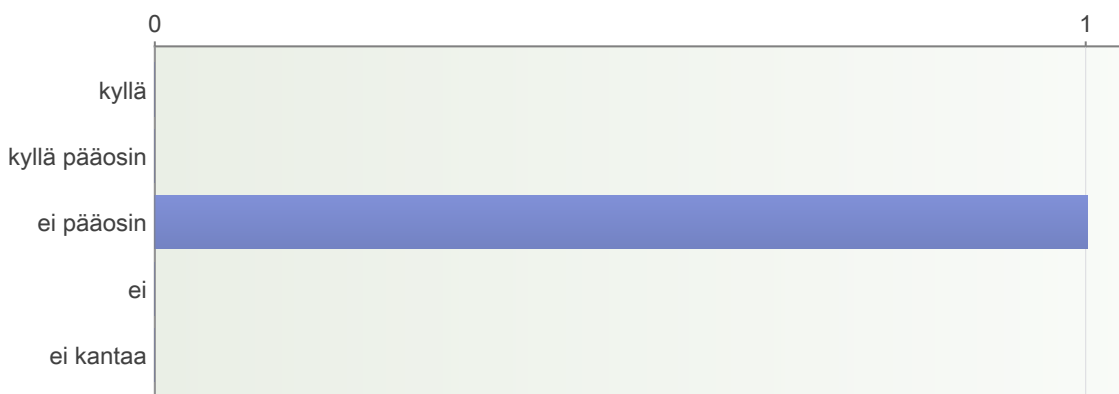
26. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat palvelut?

Vastaajien määrä: 1

- Vastuunjako on pääosin selkeä, asiakasrajapinnassa voi syntyä epäselvyyksiä ja/tai päällekkäisyyksiä esimerkiksi kotihoidon, kotisairaanhoidon, fysioterapian (kuntoutuksen) osalta.

27. 9e. Onko lakiluonnoksen 18 § suunhoidon suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

28. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin suunhoidon yksiköissä tuotettavat palvelut?

Vastaajien määrä: 1

- Vaikuttavan integraation toteuttamiseksi suunterveydenhuollon palvelut pitää yhdistää osaksi sote-keskusten palveluita. Perusteena on, että suun sairaudet kytkeytyvät muihin kansansairauksiin (diabetes, sydänsairaudet).

Jos suun terveydenhuollon palvelut valitaan irrallaan muusta terveydenhuollosta, menetetään integraation tuoma hyöty ja kustannustehokkuus kansanterveystyön näkökulmasta.

Lisäksi, kaikkien alle 18-vuotiaiden suun terveydenhuollon palvelut tulee tuottaa liikelaitoksessa riippumatta siitä, onko nuori opiskeluterveydenhuollon piirissä tai ei.

29. 9f. Ovatko säännökset (mm. 18 § ja 37 §) sosiaalihuollon osalta tarkoituksenmukaisia ja riittäviä?

Vastaajien määrä: 1

30. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sote uudistuksen alkuperäisten ja yleisemmin tarkoituksenmukaisuuden osalta sosiaalihuollon tehtävät ja palveluvalikoima suoran valinnan sote-keskuksessa ovat täysin riittämättömiä. Koska lainsäädäntö ei mahdollista sosiaalipalvelujen siirtymistä laajemmin sote-keskukseen, tulee tämä huomioida järjestämistavassa. Sote-keskuksen yhteyteen tulee tuottajia velvoittaa järjestämään laaja-alaisia sosiaalipalveluita, joiden tuottamisesta vastaa maakunnan liikelaitos.

Valinnanvapauslain 37 §:n mukaan maakunnan liikelaitoksella olisi oltava yksi tai useampi sosiaalityöntekijöistä, muista sosiaalihuollon ammattihenkilöistä tai muista ammattihenkilöistä muodostettu ryhmä, jonka tehtävänä on antaa konsultaatiopalveluja sosiaali- ja terveyskeskukselle, arvioida sote-keskuksen asiakkaiden palvelutarvetta ja ohjata asiakkaat tarvittaessa maakunnan liikelaitoksen palveluihin. Tämän veloitteen toteutuminen käytännössä yksityisen tai julkisomisteisen yhtiön kanssa yhteistoiminnassa jää epäselväksi. Konsultaation tai palveluohjauksen tuottaminen perustuisi käytännössä useiden eri toimijoiden vapaaseen tahtoon tehdä yhteistyötä ja avata omia palvelurakenteitaan sekä -sisältöjään.

31. 10. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos. 10a. Antaako lakiluonnoksen 21 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitos?

Vastaajien määrä: 1

32. Vapaamuotoiset huomiot.

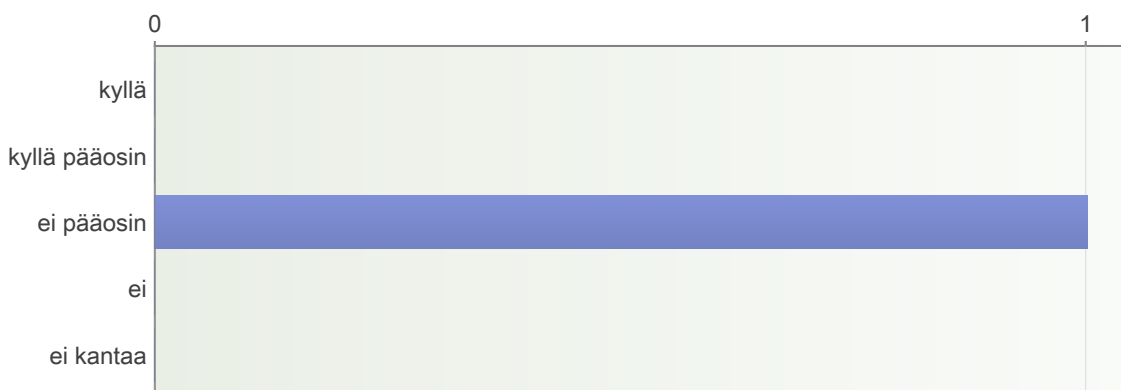
Vastaajien määrä: 1

- Asiakas voi 21 § mukaan valita minkä tahansa maakunnan liikelaitoksen, riippumatta minkä maakunnan alueella asuu. Muun kuin oman maakunnan velvollisuus on tuottaa asiakkaalle toiseen maakuntaan palvelut pl. kotiin tuotettavat palvelut.

Mahdollisuudella on käytännön merkitystä maakuntien rajoilla asuvien asukkaiden osalta. Maakuntien itsemääräämisoikeus palveluiden tuottamisessa tulee todennäköisesti aiheuttamaan toisistaan tuotantotaltaan, laadultaan ja sujuvuudeltaan maakuntien välisiä eroja toimintamalleissa ja jopa palvelusisällöissä, jotka asiakaskohtaisesti koetaan vaikuttavuudeltaan erilaisiksi. Jos syntyy tilanteita joissa maakuntien raja-alueiden asukkaat valitsisivat laajamittaisemmin liikelaitoksensa naapurista, voisi sillä olla negatiivista vaikutusta molempien maakuntien liikelaitosten toimintaan.

33. 10b. Entä antaako lakiluonnoksen 22 ja 23 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitoksen palveluyksikkö/yksiköt?

Vastaajien määrä: 1

34. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaalle annetaan 22 ja 23 §:ssä laajat mahdollisuudet valita ja vaihtaa palveluyksiköitä liikelaitoksen tai liikelaitosten välillä. Lisäksi palveluita voidaan järjestää toisista palveluyksiköistä ilman vaihtamistakin. Palveluyksikön vaihdon tulee tapahtua viimeistään kolmen viikon sisällä vaihtopyynnöstä. On varsin oletettavaa ettei vaihdoksia tehdä kovin aktiivisesti, jonka perusteella valinnanvapaus on näitä osin varsin teoreettisella tasolla.

Riskienhallinnan kannalta on tärkeää pohtia myös vaihtoehtoa, jossa asiakkaat vaihtaisivat aktiivisesti ja laajamittaisesti palveluyksiköitä. Jatkuva epävarmuus ja muutokset asiakkaiden määrässä, sekä volyymissa aiheuttaisivat laatupoikkeamia sekä henkilöstön uupumista. Pitkäjänteiset, etenkin laaja-alaisesti palveluja tarvitseville tärkeät asiakkaan tuntemiseen pohjautuvat tulokset jäisivät saavuttamatta.

35. 11. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 11a. Onko lakiluonnoksen 24 §:ssä säädetty asiakasseteli sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

36. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapauslain luonnoksen 24 §:ssä veloitetaan maakuntaa tarjoamaan asiakkaalle erittäin laajamittaisesti palveluja asiakassetelin avulla tuotettuna. Setelipalveluiksi siirtyisivät mm. kotiin tuotettavat palvelut, asumispalvelut, kiireetön terveydenhuolto ml. suukirurgiset ja polikliiniset leikkaustoimenpiteet sekä kuntoutuspalvelut tuotettaisiin asiakkaan valitseman tahon toimesta.

Keskeinen kysymys tässä on asiakkaan todellinen kompetenssi ja kyky diagnosoida omaa palvelutarvettaan. Laajasti palveluja tarvitsevien asiakkaiden palvelun laatu ja saatavuus saattaa vaarantua ilman erittäin intensiivistä ja jatkuvaa palveluohjausta. Esitetyn mallin kokonaiskustannustehokkuus suhteessa laatuun jää epäselväksi.

Lakipykälän velvoittavuuteen tehdyt lievennykset herättävät kysymyksiä. Ko. palvelut veloitetaan tuottamaan asiakassetelillä esitetystä laajuudesta, kuitenkin seuraavin poikkeuksin:

- päättäessään 1 momentissa tarkoitetuista asiakassetelillä maksettavista palveluista maakunta voi rajata asiakassetelin käyttöönoton laajuutta kussakin 1 momentissa tarkoitettussa palvelussa, jos se on välttämätöntä palvelukokonaisuuksien toimivuuden tai palvelujen kustannustehokkaan järjestämisen perusteella. Asiakasseteliä ei saa käyttää jos asiakas- tai potilasturvallisuus voi vaarantua.
- maakunta ei voi ottaa asiakasseteliä käyttöön sellaisissa 1 momentin 10 ja 11 kohdassa tarkoitetuissa

palveluissa, joissa asiakassetelin käyttöönottoaminen voi vaarantaa maakunnan liikelaitoksen laki-sääteisistä tehtävistä suoriutumisen.

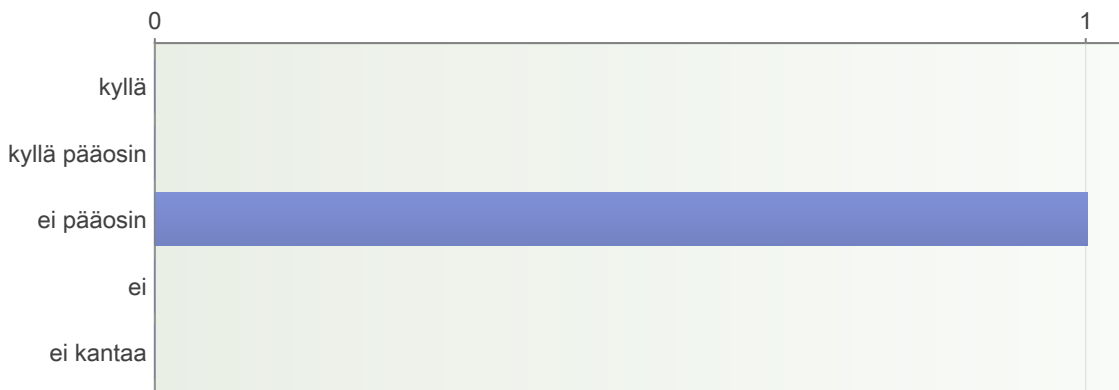
-maakunta voi ottaa asiakassetelin käyttöön muissakin päättämässään maakunnan liikelaitoksen tuotantovastuulle kuuluvissa muissa kuin suoran valinnan palveluissa.

Poikkeuksista syntyy lopputulemana tilanne, jonka mukaisesti maakunta voi varsin vapaasti päättää asiakassetelillä tuotettavien palvelujen laajuudesta. Palveluja voidaan järjestää lakiesityksessä määriteltyä enemmän tai vähemmän asiakassetelillä.

Lakiin ollaan kirjaamassa varsin monitulkintainen ja suurella todennäköisyydellä eriarvoisuutta aiheuttava määritelmä asiakassetelipalveluista. Yksityiskohtaisissa perusteluissa pykälän velvoite ”riittävästä määrästä” asiakassetelillä tuotettaviksi palveluiksi on määritelty 15 %:ksi. Määrittelyn velvoittavuus ja laskentatapa jää epäselväksi.

37. 11b. Onko maakunnan liikelaitoksella 24 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjen rajausten perusteella edellytykset turvata riittävät palvelut kustannustehokkaalla tavalla?

Vastaajien määrä: 1

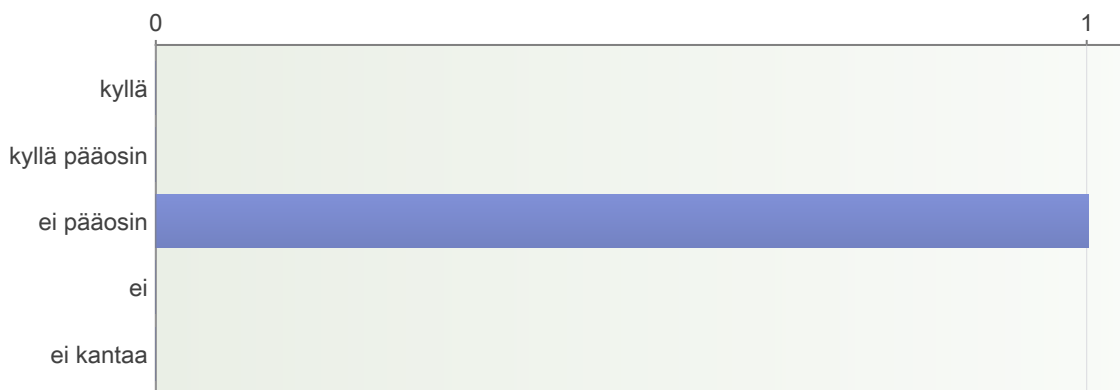
38. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kysymykseen on vastattu pääosin edellisessä kysymyksessä. Lisäyksenä maininta 24 §:n, että siellä veloitetaan maakuntaa seuraamaan säännöllisesti sosiaali- ja terveystalvelujen tuotantoa alueellaan. Velvoite on hyvin kannatettava, mutta määrittely ”säännöllisesti” on riittämätön ja yleisluontoinen.

39. 11c. Onko lakiluonnoksen 24 §:n sääntely riittävä erikoissairaanhoidon valtakunnallisen ja alueellisen palvelujärjestelmän turvaamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

40. Vapaamuotoiset huomiot.

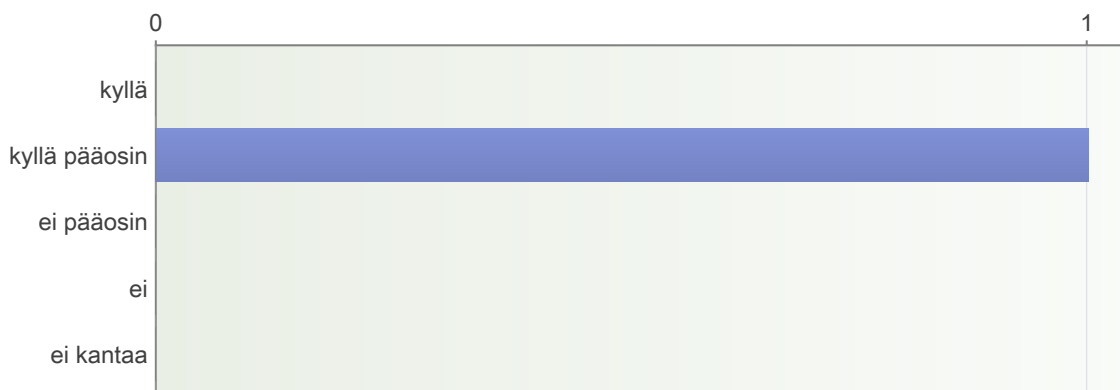
Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnos ohjaa suurehkoa osuutta erikoissairaanhoidon palveluista asiakassetelin, ja siten julkisen palvelutuotannon yhtiöittämisen sekä yksityistämisen piiriin. Vaikutukset arvioidaan kahdensuuntaisiksi, palveluiden pirstoutuminen saattaa vaarantaa laadun ja kustannustehokkuuden. Toisaalta on mahdollista, että joidenkin palvelujen osalta saadaan kustannushyötyjä.

Keskeinen kysymys erikoissairaanhoidon osalta on päivityksen järjestämisen vastuunjako, sekä henkilöstön saatavuus ja osaamisen kehittäminen. Osoptimoinnin ei tule johtaa ”kermankuorintaan”, näiltä osin lakiehdotuksessa ei ole sääntelyä riittävästi.

41. 11d. Ovatko asiakasseteliä koskevat säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

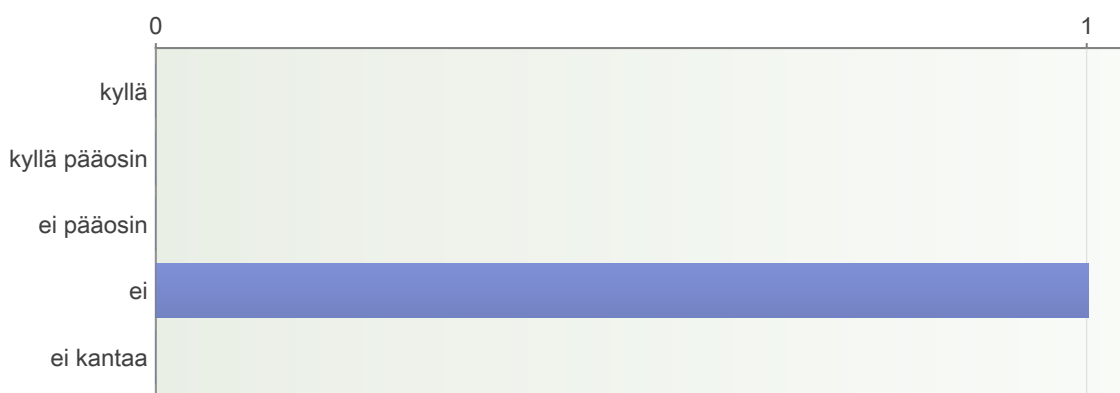
42. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Yleisellä tasolla asiakkaan aseman ja oikeuksien korostaminen on oikea ja tervetullut suunta. Esitetty toteutusmalli huomioi vähän sairastavan, ja sosiaalipalveluja harvoin tarvitsevan asiakkaan mahdollisuudet vaikuttaa saamiinsa palveluihin.
Ongelmaksi saattavat muodostua laaja-alaisesti palveluja tarvitsevat, joiden saamat palvelut ja hoito voivat vaarantua mikäli esitetty malli toteutettaisiin.

43. 11e. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun toteuttamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

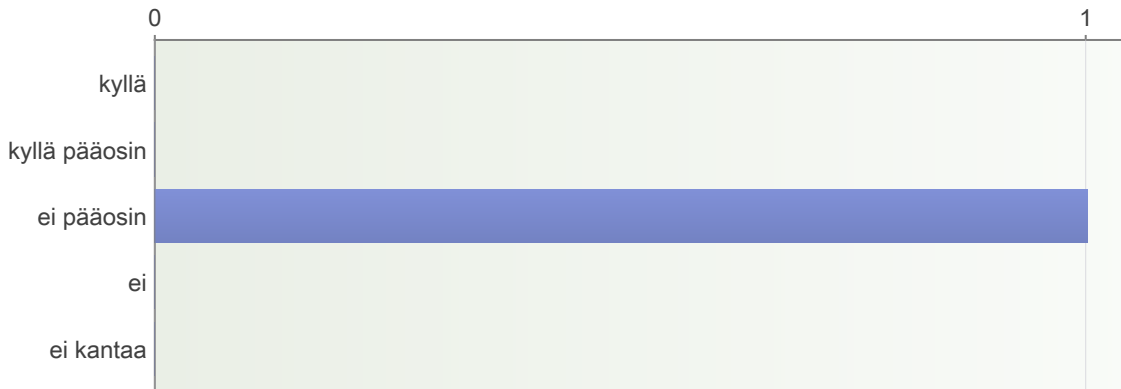
44. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan todellisten ohjaus- ja vaikutusmahdollisuuksien puuttuminen ja vähäisyys yksi ovat lakiluonnoksen keskeisiä haasteita. Maakunnalle asetetut velvoitteet suoran valinnan, asiakassetelillä sekä henkilökohtaisella budjetilla tuotettavista palveluista rajaavat olennaisella tavalla maakunnan mahdollisuuksilla huomioida paikallisia piirteitä, palvelukysyntää sekä markkinatilannetta.
Mahdollisuudet sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan tuotannon ongelmatilanteissa perustuvat jälkikäteisvalvontaan, ja ovat osin näennäisiä.

45. 12. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

46. Vapaamuotoiset huomiot.

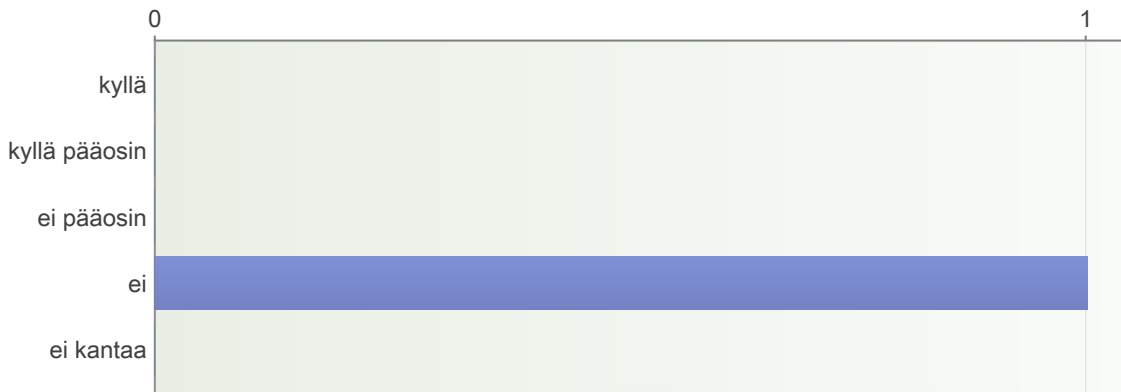
Vastaajien määrä: 1

- Henkilökohtainen budjetointi esitetään otettavaksi suoraan varsin laajasti maakunnan palveluvalikoimaan, huolimatta suurista riskeistä. Sekä kotimainen, että ulkomainen tutkimusnäyttö mallin negatiivisista vaikutuksista sekä kustannuksiin että palvelun laatuun jää vähäiselle huomiolle. Syntyy vaikutelma, jossa perustelut riskin ottamiselle tulevat muualta kuin asiakkaan valinnanvapaudesta, palvelun saatavuuden varmistamisesta tai kustannustehokkuudesta.

Henkilökohtaisen budjetin aikataulu vaikuttaa epärealistiselta ja epätarkoituksenmukaiselta. Maakunta olisi velvollinen tarjoamaan sitä 27 § 1 mom:n mukaan ikääntyneille, vammaisille ja kehitysvammaisille henkilöille jo vuoden 2020 alussa. Henkilökohtaisen budjetin soveltamisala on laaja ja maakunta olisi velvollinen tarjoamaan henkilökohtaista budjettia kohderyhmään kuuluville asiakkaille. Tämä loisi riskin asiakkaiden palvelujen jatkuvuudelle ja toisaalta kustannusten hallitsemattomalle kasvulle. Toteutus edellyttäisi runsaasti henkilöresursseja palvelutarpeen arviointiin yhtä aikaisesti vuoden 2019 - 2020 vaihteessa.

47. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin asiakkaan neuvonnasta ja ohjauksesta sekä palvelutarpeen arvioinnista. Lisäksi lakiluonnoksen 5 §:ssä säädettäisiin asiakkaalle tehtävästä yhdestä asiakassuunnitelmasta. Turvaavatko säännökset riittävän hyvin asiakkaan oikeudet sekä palvelujen toteuttamisen asiakkaan tarpeita vastaavasti?

Vastaajien määrä: 1

48. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Laajasti palveluja tarvitsevalle asiakkaalle laadittava asiakassuunnitelma on kannatettava ja erittäin tärkeä monituottajuuteen perustuvassa palvelukokonaisuudessa. Kysymyksiä herättää asiakassuunnitelman noudattaminen, toteutumisen sekä etenkin vaikuttavuuden seuranta. Pirstaleisessa palvelukokonaisuudessa voi olla uhkana kuilu asiakassuunnitelman ja arjen toteutuksen välillä. Erityisesti mielenterveys- ja päihdeongelmista, muistiongelmissa tai syrjäytymisestä kärsivien asiakkaiden osalta riski vaikuttaa suurelta.

Esitetyn valinnanvapauslainsäädännön myötä sote-kentälle näyttäisi syntyvän uusi professio, ”paljosta vähän tietävät” palveluohjaajat. Heidän tehtävänsä olisi tunnistaa asiakkaan tarpeita laaja-alaisesti, ja ohjata heitä asiakasta kohden optimaalisten palveluntuottajien pakeille. Vahvalla palveluohjauksella tavoitellaan väliinpudonneiden, vaille palvelua jääneiden ja heikon vaikuttavuuden palveluihin jääneiden asiakkaiden tukemista. Malli on varmaankin välttämätön, mutta sisältää oletuksen palveluohjaajien palvelusisältöjen ja laadun vahvasta tuntemuksesta maakunnan alueella. suuri osa palvelutuotannosta on osakeyhtiölain alaista toimintaa, ja tarvittavan tiedon saaminen voi todellisuudessa osoittautua hankalaksi.

Mittavaan satsaukseen palveluohjaukseen on synnä tunnistetut haasteet palveluiden saatavuudessa. Herää kysymys, miksei varsinaisiin juurisyihin haluta puuttua, vaan yritetään ”laastari” mekanismien avulla korjata pelättyä toimimattomuutta?

49. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palveluntuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 14a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

50. Vapaamuotoiset huomiot.

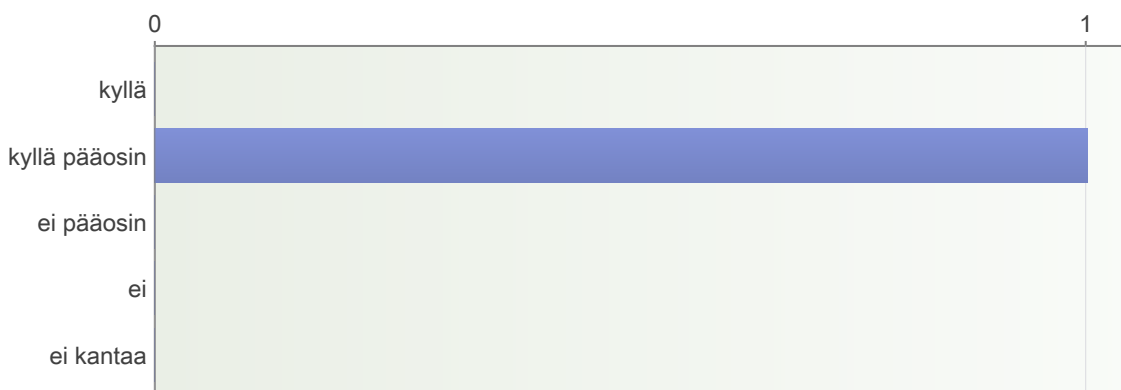
Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan mahdollisuus asettaa tuottajille asukkaiden palvelun tarpeeseen perustuvia ehtoja ja oikeus muuttaa niitä tarvittaessa on kannatettava. Palveluntuottajille annettavat veloitteet raportoida tietoja, joiden perusteella asiakkaat voivat käyttää valinnanvapauttaan ja tehdä valintoja, ovat tarpeellisia. Ylimoitettut hallinnolliset, esimerkiksi raportointi- tai tietojärjestelmävaatimukset voivat kaventaa pienten ja etenkin ns. kolmannen sektorin toimintaedellytyksiä.

Lakiluonnoksesta puuttuvat tai puutteelliset vastuunjaon määrittelyt hankaloittavat arviointia. Asiakkaan oikeudellisen suhde eri toimijoihin (liikelaitos, palveluyksikkö, setelituottaja, henk.koh. budjettituottaja, sote-keskus), ja toisaalta toimijoiden keskinäiset toimivaltasuhteet jäävät osin hämäräksi.

51. 14b. Varmistaako hallintopäätöstä ja ehtojen asettamista koskeva sääntely (42 §) riittävät mahdollisuudet maakunnan järjestämisvastuun toteuttamiseen.

Vastaajien määrä: 1

52. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

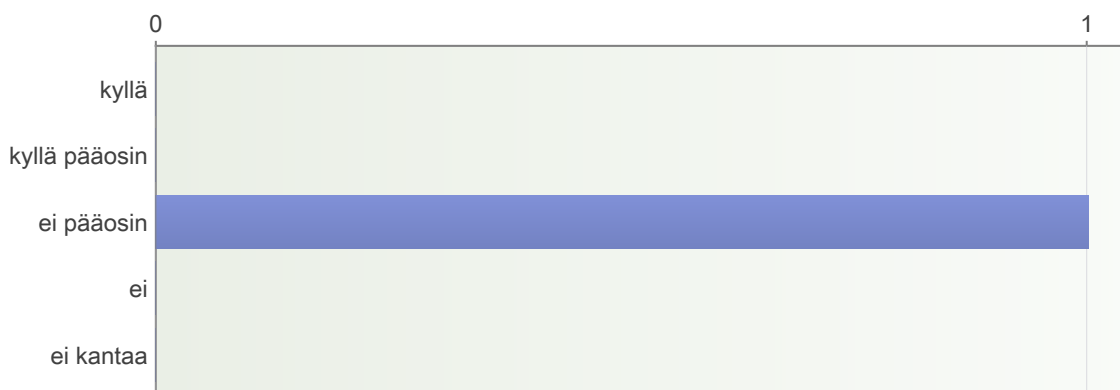
- Kysymys on osin vaikeasti ymmärrettävä. Maakunta voi asettaa suoran valinnan palveluntuottajille sekä asiakassetelillä ja henkilökohtaisella budjetilla annettavan palvelun tuottajille palvelujen laatua, voimavaroja ja saatavuutta sekä palveluketjuja ja palvelujen yhteensovittamista koskevia, sekä muita palvelujen tuottamiseen liittyviä ehtoja, joilla edistetään väestön terveyttä ja hyvinvointia sekä väestön palvelutarpeita vastaavien riittävien palvelujen yhdenvertaista saatavuutta maakunnassa tai jotka muutoin ovat tarpeen maakunnan järjestämisvastuun toteuttamiseksi.

Palveluntuottajan on täytettävä maakunnan asettamat ehdot tässä laissa tarkoitettuja palveluja tuottaessaan. Ehtojen on oltava yhdenmukaiset kaikille samanlaisia palveluja tuottaville yrityksille, yhteisöille ja ammatinharjoittajille sekä maakunnan liikelaitoksen sosiaali- ja terveyskeskuksille ja suunhoidon yksiköille. Maakunta voi päättää, että suoran valinnan palveluntuottajille asetettu, 1 momentissa tarkoitettu ehto koskee vain tietyllä maakunnan alueella toimivia sosiaali- ja terveyskeskuksia tai suunhoidon yksiköitä tai maakunnan määrittelemiä palveluja.

Lain tulisi velvoittaa maakuntaa asettamaan ehdot palveluntuottajille ja valvoa niitä. Nykyinen muotoilu jättää mahdollisuuden, ettei maakunnan tarvitse määritellä ja siten valvoa rahoittamansa toiminnan tasoa ja laatua.

53. 14c. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

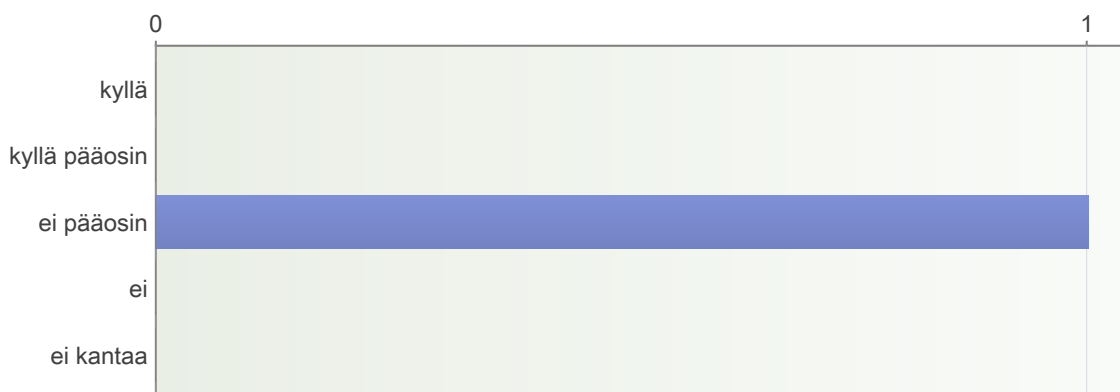
54. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maksuseteli- ja henkilökohtaisen budjetin palvelutuottajat eivät tee sopimusta suoran valinnan tuottajan eivätkä maakunnan kanssa. Tämän vuoksi niiden ohjaaminen on huomattavan vaikeaa. Lainsäädännössä tulisi olla mekanismi, jolla maakunta tai suoran valinnan tuottaja voisi puuttua henkilökohtaisen budjetin tai maksusetelipalvelun tuottajan toimintaan suoraan, jos se havaitsee toiminnassa laadullisia tai muita puutteita.

55. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palveluntuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

56. Vapaamuotoiset huomiot.

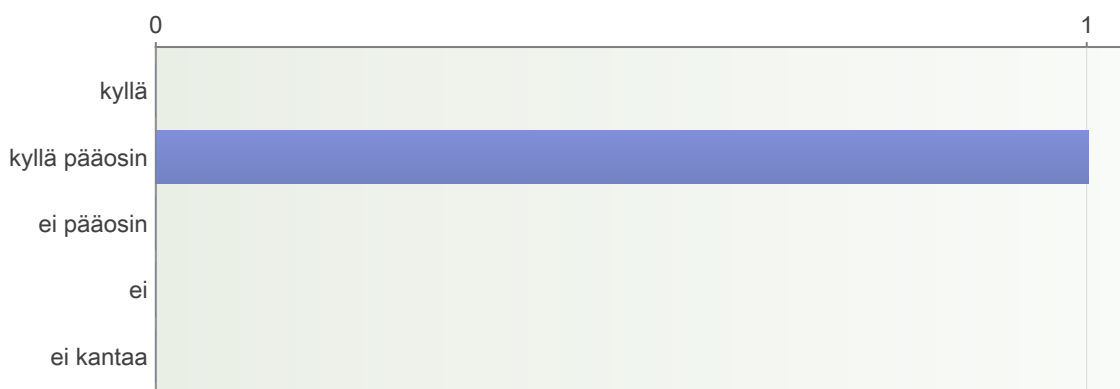
Vastaajien määrä: 1

- Eri vastuutahojen keskinäiset vastuusuhteet, sekä alihankijoiden vastuu suhteessa maakuntaa järjestäjänä jäävät osin avoimiksi. Etenkin alihankintaketjujen valvonnasta ei löydy selkeitä ja velvoittavia säännöksiä

57. 16. Lakiluonnoksen 10 luvussa säädettäisiin palveluntuottajalle suoritettavista korvauksista.

16a. Ottavatko sote-keskuksen kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat tekijät riittävästi huomioon asiakkaiden erilaiset palvelutarpeet ja niiden aiheuttamat kustannukset?

Vastaajien määrä: 1

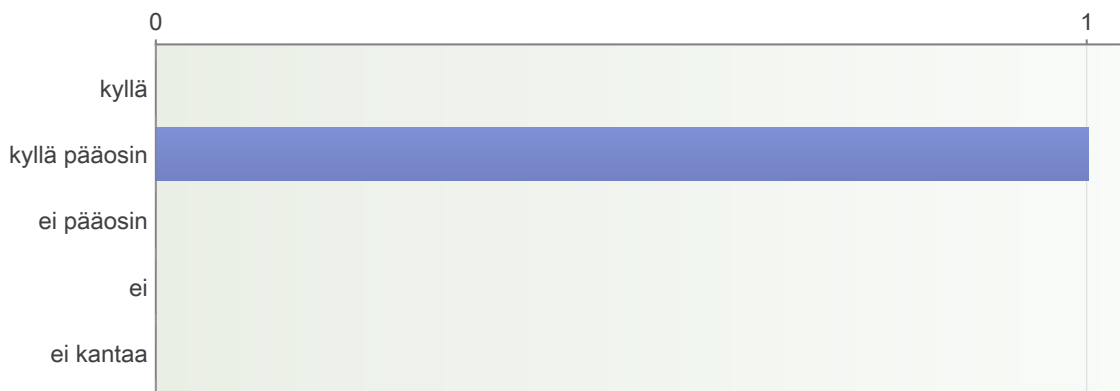
58. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kiinteä tarveperusteinen maksu tuottajalle on periaatteessa hyvä tuottajalle maksettavan korvauksen määräytymisperuste. Jos tarvekertoimet ovat puutteellisia, tämä voi käytännössä kannustaa tuottajaa ohjaamaan suuria kustannuksia tai niiden riskiä aiheuttavia asiakkaita liikelaitoksen tai toisen suoran palvelun tuottajan hoidettavaksi. Tarvekertoimien ja muun toimintaa ohjaavan mittariston tulisi olla valmiina kokonaisuudessaan ennen valinnanvapauslain astumista voimaan.

59. 16b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

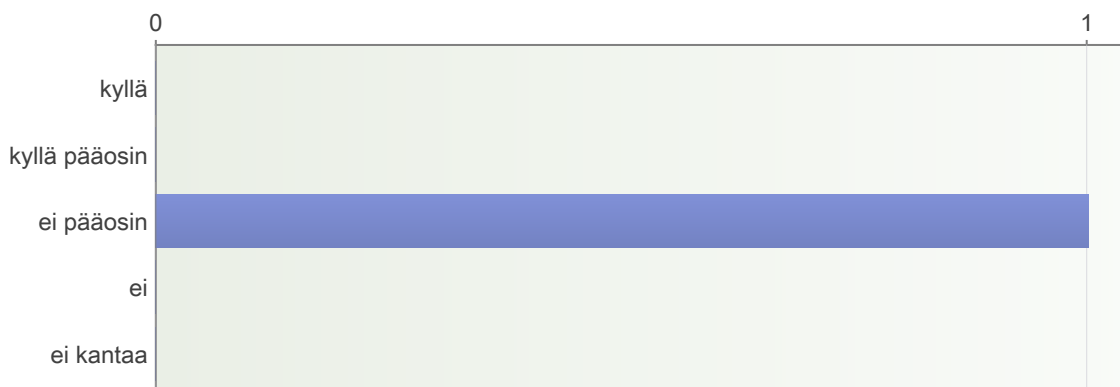
60. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan itsehallinnon näkökulmasta, ja olosuhteiden osalta saattaa mahdollisuus päättää muista korvauksista olla perusteltua. Laissa tulisi kuitenkin määritellä täsmällisesti ne tekijät, joilla muita korvauksia voi maksaa. Nykyinen muotoilu jättää turhan paljon tulkinnanvaraa muiden tai harkinnanvaraisten korvausten maksukriteereille.

61. 16c. Turvaavatko säännökset maakunnan liikelaitoksen sote-keskukselle ja yksityisen tuottajan sote-keskukselle yhdenvertaiset toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

62. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntien liikelaitokset voisivat liikelaitosmuodossa tuottaa valinnanvapauden piirissä olevia palveluita yksityisen sote-keskusten rinnalla. Myös maakunnat voisivat perustaa valinnanvapauspalveluita tuottavia yrityksiä.

Maakunnan liikelaitoksen tuottaessa itse valinnanvapauspalveluita sen tulee markkinoiden näkökulmasta toimia pitkälti samalla tavalla kuin esimerkiksi osakeyhtiön, vaikka toiminta ei muodollisesti tapahdukaan yhtiömuodossa. Tähän liittyy useita lakiluonnoksessa vielä ratkaisemattomia kysymyksiä. Tällainen on esimerkiksi, mikä vaikutus maakunnan taloudellisissa vaikeuksissa olevalle valinnanvapausyksikölleen osoittamalla lisärahoituksella on yksityisten valinnanvapauspalveluiden tuottajien palveluiden rahoitukseen.

Maakunnan liikelaitoksen sote-keskuksella ja yksityisellä sote-keskuksella ei ole yhdenvertaisia toimintaedellytyksiä, sillä maakunta on järjestäjänä viime kädessä aina vastuussa siitä, että asukkaat saavat tarvettaan vastaavat palvelut. Yksityisellä toimijalla ei ole velvollisuutta jatkaa esimerkiksi tappiollista toimintaa.

63. 17. Lakiluonnoksen 12 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. 17a. Turvaavatko 85 §:n mukaiset asiakasseteliä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

64. Vapaamuotoiset huomiot.

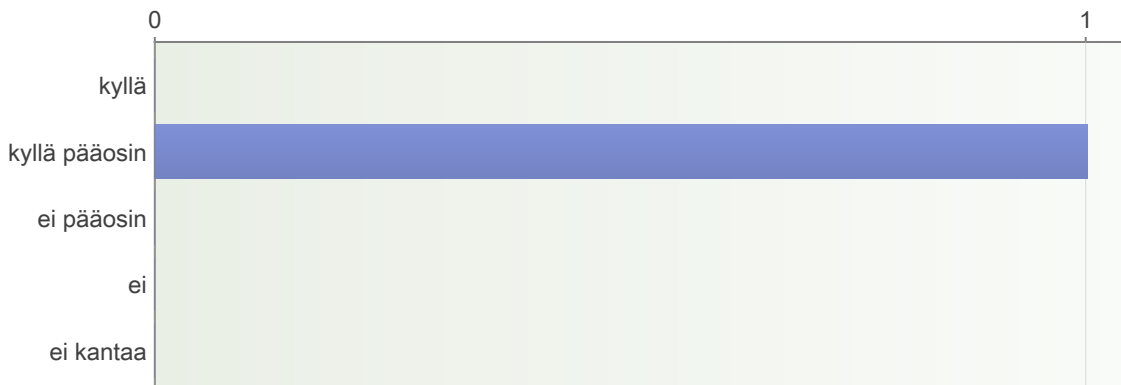
Vastaajien määrä: 1

- Henkilökohtainen budjetti tulisi säätää tulemaan voimaan samanaikaisesti asiakassetelin käyttöön oton kanssa. Jos asiakas kieltäytyy henkilökohtaisesta budjetista, maakunnan liikelaitoksen on voitava hankkia asiakkaan palvelut asiakassetelillä. Eriaikainen voimaantulo ei tätä mahdollista.

Valinnanvapauslailla kumottaisiin laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä. Mikäli palvelusetelilaki päätetään kumota valinnanvapauslain voimaantulon yhteydessä, on huomioitava palvelusetelin nykyinen laaja käyttö varhaiskasvatuksessa ja lain kumoamisen aiheuttamat seuraukset. Esimerkiksi Varhaiskasvatuslain mukaan kunta voi järjestää varhaiskasvatusta mm. antamalla palvelunkäyttäjälle sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä annetun lain mukaisen palvelusetelin. Palvelusetelien esitetyn aikataulun mukainen lakkauttaminen aiheuttaisi monissa kunnissa suuria haasteita varhaiskasvatuspalveluiden järjestämiseen.

65. 17b. Turvaavatko 86 ja 88 §:n mukaiset sote-keskusta koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

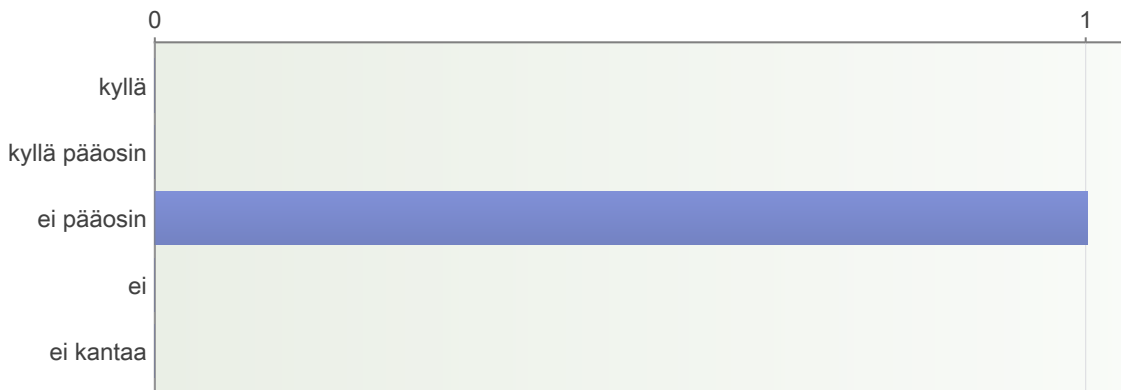
66. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- -

67. 17c. Turvaavatko 87 ja 89 §:n mukaiset suunhoidon yksiköitä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

68. Vapaamuotoiset huomiot.

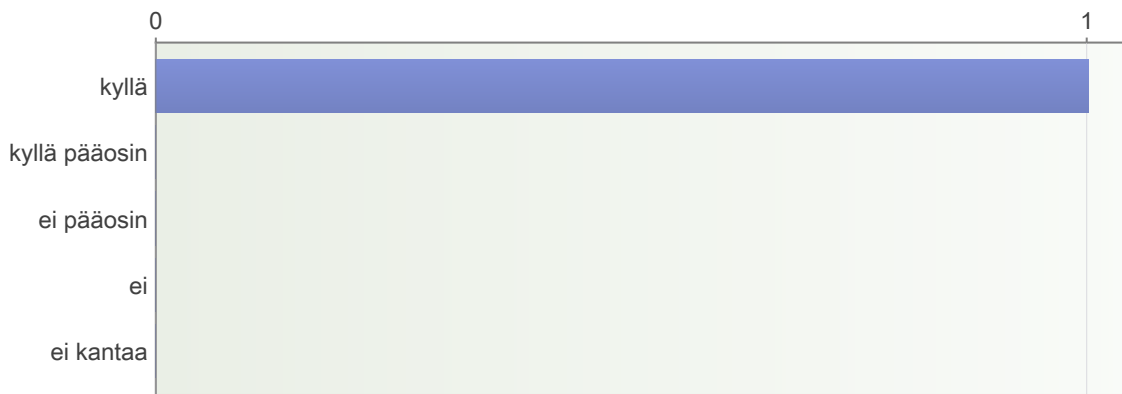
Vastaajien määrä: 1

- Suunhoidon järjestäminen erillisenä suoran valinnan sote-keskuspalveluita, tai muutakaan sote – kokonaisuutta eriyttää esitetystä mallissa asiakkaiden hoidon kokonaisuuden epätarkoituksenmukaisella tavalla sekä siirtymävaiheessa, että jatkossa.

Tuleville palveluntuottajille asetettavat ehdot, korvaustaso sekä korvausmallin yksityiskohdat eivät ole vielä tiedossa, ne ratkaisevat käytännössä palveluiden saatavuuden. Korvaustasosta sekä palveluntuottajille asetettavista ehdoista riippuu myös se, tuleeko suoran valinnan palveluntuottajia alueille, joissa palveluiden saatavuudessa on ollut ongelmia. Rahoituksen riittävyys tulee olemaan kriittinen kysymys.

69. 17d. Turvaako esitys sosiaali- ja terveystuottajien toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

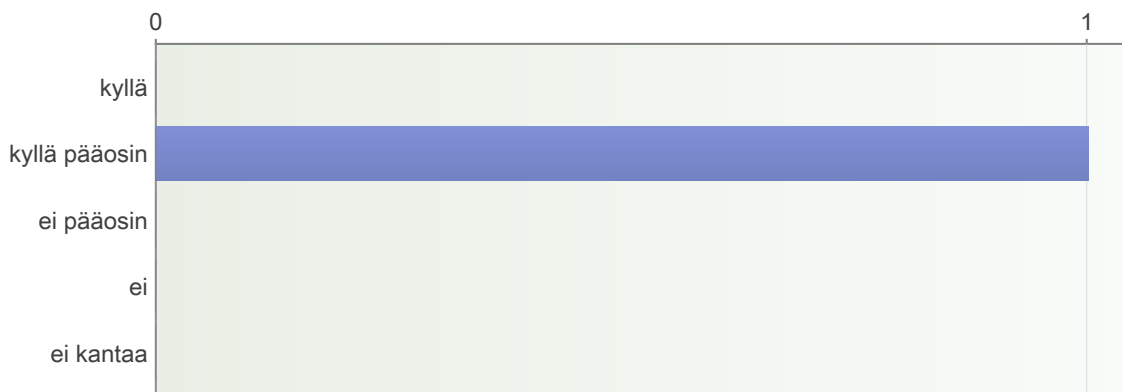
70. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiesityksen keskeisin tavoite näyttäisi olevan markkinoiden monipuolistaminen ja laajentaminen.

71. 17e. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajina?

Vastaajien määrä: 1

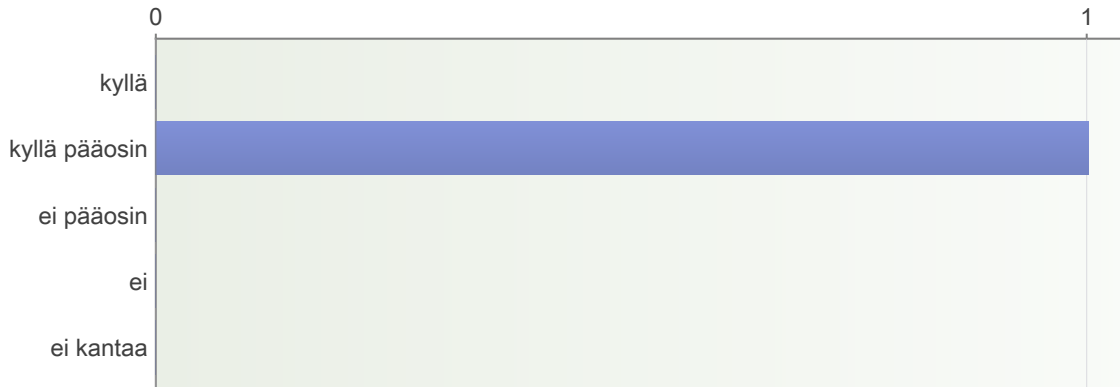
72. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Pienten toimijoiden pääsyn sote-markkinaan ratkaisee paljolti tietojärjestelmän joustavuus ja helppo käytettävyys. Etenkin aluksi henkilökohtaisen budjetin kautta pieni toimijoita voi tulla mukaan.

73. 18. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

74. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Uudistuksen vaikutuksia on arvioitu kattavasti. Keskeinen kysymys on arvioiden ja tausta-aineistojen konkreettinen vaikutus lakiluonnoksen lopulliseen sisältöön.

75. 19. Miten arvioisitte uudistuksen vaikuttavan oman organisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Muuramen kunnan sotemenot ovat maan pienimpiä, ja mitattu palvelunlaatu sekä asiakastyytyväisyys korkealla tasolla. Verrattaessa riskejä sekä kokonaisuuden että muuramen kuntalaisten kannalta, jää potentiaalinen hyöty joka tasolla pieneksi – tai sitä ei ole lainkaan.

Muuramen kuntalaisten osalta suunniteltu valinnanvapausmalli ei näyttäisi tuottavan lisäarvoa palvelun saatavuuden, oikeudenmukaisuuden, laadun tai kustannustason muodossa.

76. 20. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- 1. Valinnanvapauslain, sekä sote –uudistuksen voimaantulo tulisi siirtää vähintään uuden ja kattavan asiakas- ja potilastietojärjestelmän valmistumiseen. Asiakastiedon saattaminen kaikkien toimijoiden hyödynnettäväksi on esitetty alusta saakka elinehdoksi esitetyn sirpaleista koostuvan tuotantomallin toteutuksessa.
 2. Soteuudistuksen keskeisten toimijoiden (asiakas, maakunta järjestäjänä, liikelaitokset, yksityisen ja julkiset yhtiöt sotekeskustuottajina, asiakassetelituottajat, henk.koht.budjettituottajat) välinen vastuunjako tulisi selkeyttää ennen uudistuksen toteuttamista. Ehdotuksena on järjestäjän roolin vahvistaminen, ja maakunnan liikelaitoksen toimivalla rinnastamista tavanomaiseen tuottajaan.
 3. Ennen lain vahvistamista tulee varmistaa maakunnan ohjauskeinot suhteessa tuottajiin, alihankintaketjuihin jne. Riski ongelmien jäämisestä asiakkaan huoleksi näyttää ilmeiseltä.
 4. Ennen lain vahvistamista tulee arvioida ja valmistella paremmin uudistuksen vaikutukset kuntien toimintaan, kuten palvelusetelimallin lakkauttamisen vaikutukset kunnan varhaiskasvatuspalveluihin.
 5. Lain voimaantulo tulisi vaiheistaa siten, että käyttöönotto tapahtuisi suunniteltua pidemmällä siirtymäajoilla ja osaan maakunnista ulottuvilla pilottikokeiluilla.
 6. Kunnille ja kuntayhtymille tulee tarjota mahdollisuus halutessaan toimia palveluntuottajana samoilla edellytyksillä, ehdoilla ja rahoituksella kuin muut julkiset tai yksityiset toimijat.
 7. Asiakasseteli- sekä henkilökohtaisen budjetin malleilla toteutettavaa palveluvolyymiä tulee pienentää merkittävästi, ja laajentaa kokemusten ja tiedon karttuessa. Esitetty malli uhkaa romuttaa nykyistä järjestelmää hyvin toimivien osien osalta, ja vaarantaa pahimmillaan ihmishenkiä.

77. 21. Yksilöidyt muutosehdotukset lakiluonnokseen.

Vastaajien määrä: 1

- -